

UNIVERZITA TOMÁŠE BATI VE ZLÍNĚ

FAKULTA HUMANITNÍCH STUDIÍ

Institut mezioborových studií Brno

Pojem volný čas u dnešních adolescentů

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

Vedoucí bakalářské práce:

Mgr. Ing. Irena Ocetková, Ph.D.

Vypracoval:

Antonín Tomeček

Brno 2010

PROHLÁŠENÍ

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci na téma „Pojem volný čas u dnešních adolescentů“ zpracoval samostatně a použil jsem literaturu uvedenou v seznamu použitých pramenů a literatury, který je součástí této bakalářské práce.

Elektronická a tištěná verze bakalářské práce jsou totožné.

V Brně dne 12. 04. 2010

.....
Antonín Tomeček

PODĚKOVÁNÍ

Děkuji paní Mgr. Ing. Ireně Ocetkové, Ph.D. za velmi užitečnou metodickou pomoc, kterou mi poskytla při zpracování mé bakalářské práce.

Také bych chtěl poděkovat své manželce Monice Tomečkové za morální podporu a pomoc, kterou mi poskytla při zpracování mé bakalářské práce, a které si nesmírně vážím.

V neposlední řadě bych chtěl poděkovat paní Mgr. Monice Janičatové za odbornou radu při zpracovávání mé bakalářské práce.

Antonín Tomeček

OBSAH

ÚVOD	2
1. VOLNÝ ČAS	3
1.1 Pojem volný čas	3
1.2 Různé pohledy na volný čas	4
2. ADOLESCENCE	6
2.1 Osobnostní proměny v období adolescence	6
2.2 Fyzický vývoj v tomto období	7
3. VÝCHOVA VE VOLNÉM ČASE	9
3.1 Pedagogika volného času	9
3.2 Cíle, podmínky a prostředky výchovy ve volném čase	11
4. INSTITUCE PODÍLEJÍCÍ SE NA VÝCHOVĚ MIMO VYUČOVÁNÍ V POHOŘELICÍCH	12
4.1 Základní školy	12
4.2 Školská zařízení	14
4.2.1 Středisko volného času Pohořelice	14
4.2.2 Klub mládeže Oáza SVČ Pohořelice	16
4.3 Příklad zážitkového programu z nabídky Střediska volného času v Pohořelicích	17
4.3.1 Adaptační outdoorový program	17
4.3.2 Adaptační pobyt „Praha patří mladým“	19
5. KVANTITATIVNÍ VÝZKUM	21
5.1 Cíl výzkumu	21
5.2 Úkoly zaměření výzkumu, vyjmenování předpokladů	21
5.3 Popis vzorku respondentů	22
5.4 Použitá metoda	23
5.5 Popis výsledků	23
5.6 Ověření předpokladů	37
5.7 Souhrn a interpretace výsledků	38
ZÁVĚR	39
RESUMÉ	41
ANOTACE	42
SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY	43
SEZNAM PŘÍLOH	44

ÚVOD

Každý jedinec musí být vychováván po všech stránkách osobnosti tak, aby jeho výchova byla pokud možno plnohodnotná. Velký díl ve výchově zaujímá i pravidelná zájmová činnost, mnohdy potlačovaná, ale přesto významná pro výchovu a rozvoj osobnosti jedince. Pracuji ve Středisku volného času, jako pedagog volného času. S volnočasovou činností se setkávám prakticky denně, proto jsem si vybral právě toto téma: *Pojem volný čas u dnešních adolescentů*.

V této práci bych se chtěl dotknout oblasti výchovy nové generace, obecně pak pedagogického působení na děti a mládež při mimoškolních aktivitách. Je zřejmé, že za dvacet let demokracie a svobody se také školství a jemu příbuzná odvětví (domy dětí a mládeže, střediska volného času, lidové školy umění a ostatní instituce) jistým způsobem změnil, ne vždy však k lepšímu. Zde vidím obrovský handicap vůči našim mladším spoluobčanům. Rodiče díky uspěchané době a časově náročnému zaměstnání nevěnují dětem tolik potřebný společný čas. O to větší tlak je potom kladen na výše zmiňované instituce a ty se musí rychle přizpůsobit poptávce.

Tato práce si klade za cíl relativně seriózně zmapovat volnočasové preference u dnešních adolescentů v Pohořelicích. V teoretické části práce charakterizují pojem volný čas, zmíním různé pohledy na volný čas, popíši období adolescence ve vývoji dítěte, zmíním pedagogiku volného času a v závěru teoretické části specifikuji instituce podílející se na výchově mimo vyučování v Pohořelicích.

V empirické části pak provedu interpretaci dotazníkového šetření, které jsem provedl při mapování volnočasových zájmů mládeže v Pohořelicích.

1. VOLNÝ ČAS

1.1 Pojem volný čas

Pojmem volný čas se zabývá mnoho odborných publikací. Přibližme si některé definice.

„Volný čas je možno chápat, jako opak doby nutné pro práci a povinnosti a doby nutné k reprodukci sil. Je to čas, kdy si své činnosti můžeme svobodně zvolit, děláme je rádi a dobrovolně, přinášejí nám pocit uvolnění a zároveň uspokojení.“¹

„Je to čas, v němž člověk svobodně volí a dělá takové činnosti, které mu přinášejí radost, potěšení, zábavu, odpočinek, které obnovují a rozvíjejí jeho tělesné a duševní schopnosti, popř. i tvůrčí schopnosti.“² Vidíme, že autor klade důraz na relaxační a odpočinkové funkce volného času.

„Volný čas je doba, kdy člověk koná činnosti podle své vůle takovou intenzitou, aby si odpočinul, bez záměru produktivity pro prospěch společnosti“³

„Volný čas je doba, kdy člověk koná činnosti podle své vůle takovou intenzitou, aby si odpočinul, bez záměru produktivity pro prospěch společnosti“⁴ Zde se ještě přidává svobodná vůle, kterou je nutno k pojetí volného času přiřadit.

Definice volného času podle Dumazediera, která shrnuje předchozí: *„Volný čas je komplex aktivit mimo pracovní, společenské závazky, jimiž se jedinec zabývá ze své vůle, aby si buď odpočinul, pobavil nebo svobodně zdokonaloval svou tvůrčí kapacitu“⁵.*

I když každá definice vymezuje pojem volného času poněkud jiným způsobem, z odlišného úhlu pohledu, výsledek, který můžeme vytvořit, vypadá následovně:

Den – (práce + pracovní povinnosti) – dojíždění – (spánek + hygiena) – (domácnost+ péče o dítě) = čas pouze pro sebe.

¹ PÁVKOVÁ, J. a kolektiv. 1992. Str. 15

² NĚMEC 2002, s. 17.

³ Odpočinek – volný čas – rekreace a rekreologie, on-line, s. 1.

⁴ Odpočinek – volný čas – rekreace a rekreologie, on-line, s. 1.

⁵ Odpočinek – volný čas – rekreace a rekreologie, on-line, s.5.

Specifickou zvláštností volného času dětí a mládeže je to, že z výchovných důvodů je žádoucí jeho pedagogické ovlivňování. Děti ještě nemají dostatek zkušeností, nedovedou se orientovat ve všech oblastech zájmových činností, potřebují citlivé vedení. Podmínkou správné účinnosti je, aby toto vedení bylo nenásilné, nabízené činnosti pestré a přitažlivé, účast na nich dobrovolná. Míra ovlivňování volného času závisí na věku dětí, jejich mentální i sociální vyspělosti i na charakteru rodinné výchovy.

„Prostředí, ve kterém děti tráví volný čas je velmi různorodé. Může to být domov, škola, různé společenské organizace a instituce. Mnoho dětí prožívá své volné chvíle na veřejných prostranstvích, venku, na ulici, často bez jakéhokoliv dohledu, dokonce i bez zájmu dospělých. Tato situace je neuspokojivá, je tím ohrožena výchova dětí a často i jejich bezpečnost. To platí zvláště pro malé děti žijících ve velkých městech.“⁶

Děti mají relativně dost volného času. Je jasné, že na prvním místě je to záležitost rodiny, avšak nemůžeme zastávat názor, že výchovu ve volném čase dětí, plně zabezpečí právě rodina. Pro tuto funkci má nejen nedostatek času, ale chybí jí potřebné materiální vybavení a odborná kvalifikace. Některé tendence k omezování či rušení institucí pro výchovu mimo vyučování jsou nedomyšlené a škodlivé. Právě kvalitní výchova dětí ve volném čase má výrazný preventivní význam.

1.2 Různé pohledy na volný čas

Z ekonomického hlediska je důležité, kolik prostředků společnost investuje do zařízení pro volný čas, zda a jakým způsobem se alespoň část nákladů vrátí. Z volného času se stalo odvětví, které je využíváno jak pro výchovu a vzdělávací činnost, tak komerčně. Je zřejmé, že odpočínutý člověk podá lepší pracovní výkon a lépe zvládá mezilidské vztahy na pracovišti. Při zájmových činnostech mohou lidé získávat nové vědomosti, které lze uplatnit i v profesi. O úrovni společnosti svědčí i fakt, kolik prostředků jsou lidé schopni a ochotni věnovat pro využívání volného času. Krácení prostředků investovaných do této oblasti je neprozíravé. Vynaložené náklady se bohatě vrátí v budoucnosti.

⁶ PÁVKOVÁ, J. a kolektiv. 1992. str. 22

Z hlediska sociologického a sociálněpsychologického je zapotřebí sledovat, jak činnosti ve volném čase přispívají k utváření mezilidských vztahů, zda pomáhají tyto vztahy kultivovat. Významná je i určitá možnost kompenzace vlivů některých problémových rodin a úrovně sociální péče ve volném čase. Vytváření formálních i neformálních skupin na základě společného zájmu, je součástí socializace jedince.

Je zřejmé, že způsob využívání volného času u dětí a mládeže je ovlivněn sociálním prostředím. Zvláště silný je vliv rodiny. Rodiče slouží svým dětem jako vzory buď pozitivní nebo negativní. Rodiny neplní dobře svoji výchovnou funkci se velmi často vyznačují nezájmem o to, jak dítě tráví svůj volný čas. Školy, výchovná zařízení i další subjekty mají možnost tento nedostatek do určité míry kompenzovat kvalifikovaným pedagogickým vedením. Pokud se to však nepodaří, je zvýšené nebezpečí, že se dítě dostane do vlivu nežádoucí vrstevnické skupiny, kde je jeho vývoj ohrožen.

2. ADOLESCENCE

„Období adolescence je druhou fází relativně dlouhého časového úseku dospívání. Trvá přibližně od 15 do 20 let s určitou individuální variabilitou (zejména v oblasti psychické a sociální, vzácněji i somatické).“⁷

Přechodné období přípravy na dospělost vzniklo v rámci civilizačních změn. Role dospělého je nyní mnohem náročnější, než byla kdy v historii. Navíc neposkytuje tak velkou prestiž a ani jednoznačnou identitu. Vstup do fáze adolescence je biologicky ohraničen pohlavním dozráváním. Adolescence je však především dobou komplexnější psychosociální proměnou, mění se osobnost dospívajícího i jeho sociální pozice. Mladý člověk získává nové role, spojené s vyšší sociální prestiží. Emancipace s vazbou na rodinu je obvykle dokončena, vztahy s rodiči se stabilizují a uklidňují. Vrstevníci jsou ještě významnější než byli dřív. Partnerské vztahy tohoto období bývají mnohem zralejší.

2.1 Osobnostní proměny v období adolescence

Období adolescence lze stručně popsat několika důležitými proměnami:

1. Do období adolescence je lokalizován **první pohlavní styk**.
2. Období adolescence ohraničují dva sociální mezníky. Prvním je **ukončení povinné školní docházky**. Druhým je **dovršení přípravného profesního období**, následovaného vstupem do zaměstnání.
3. Adolescent dosahuje **plnoletosti**.

„Adolescenti si vytvářejí svou vlastní kulturu, která se projevuje v demonstrování potřebě volnosti a experimentování, nechuti k definitivnímu řešení vlastní situace, k volbě, která by pro ně znamenala omezení a ochuzení. Odmítnutí stylu života a hodnot rodičovské generace už nemívá charakter protestu, negace, ale projevuje se spíše ignorováním.“⁸

⁷ VÁGNEROVÁ, M.: Vývojová psychologie – dětství, dospělost, stáří. 2000. Str. 253.

⁸ VÁGNEROVÁ, M.: Vývojová psychologie – dětství, dospělost, stáří, str. 254

V adolescenci se mění i postoj k budoucnosti. Adolescent se cítí ve vztahu k budoucím možnostem svobodný. Ví, že si může vybrat, ale přesto některé role nechává pro zatím raději nenaplněny. Odklad řešení do budoucnosti může být výrazem nechuti zvolit nějakou definitivní alternativu nebo obranným mechanismem v situaci, kdy je žádané řešení nedostupné. Avšak zaměření na budoucnost příliš neovlivňuje aktuální prožitky.

„Adolescenti žijí naplno a přítomnost pro ně nemá jen smysl přípravy na blízkou dospělost. Současnost i budoucnost jsou stejně důležité. Budoucnost je akceptována spíše tehdy, jestliže je aktuální situace neuspokojivá a budoucnost je anticipována jako období definitivního, samozřejmě idealizovaného vyřešení všech problémů.“⁹ Když naopak budoucnost vyvolává velkou nejistotu a úzkost, bude adolescent preferovat současnost. V tomto směru se liší postoje dospívajících od postojů rodičů, kteří mnohdy až přeceňují význam budoucnosti. Podle nich by se jí měla podřídit převážná část současné aktivity. (Například – měla by ses začít konečně pořádně učit, abys udělala maturitu). Na počátku puberty si rodiče mysleli, že jsou pubescenti děti, které nejsou schopné být v ničem samostatné. Potíž byla v tom, že děti chtěly být samostatné. Na konci adolescence si rodiče často myslí, že adolescenti jsou schopni být ve všem samostatní a zodpovědní. Potíž je v tom, že oni takový být nechtějí. Přejícné období adolescence má za úkol poskytnout jedinci čas a možnost dosáhnout předpokladů stát se dospělým ve všech oblastech, jež vyžaduje současná společnost.

2.2 Fyzický vývoj v tomto období

V tělesném vývoji doznívá překotný tělesný vzrůst a vývoj, který se v druhé polovině tohoto období zvolňuje. Chlapci jsou stále ještě ve vývinu, nyní roste především trup. Vzhledem k mohutnění svalstva a ukládání tukových vrstev se zvyšuje jejich tělesná hmotnost. Postava získává konečnou podobu, obličej dosahuje dospělého vzhledu, ustaluje se barva vlasů. Zvětšování objemu hrudníku a růst kapacity plic vede k větší tělesné zdatnosti a výkonnosti. Adolescenti dosahují úplné pohlavní zralosti a dokončuje se vývoj druhotných pohlavních znaků. Nepříjemnosti způsobuje v tomto věku trudovitost pokožky, způsobená zvýšenou činností mazových a potních žláz. Protože mladí lidé neustále sledují svůj vzhled, mohou v nich domnělé či skutečné nedostatky vzbuzovat pocity méněcennosti a nepříznivě se odrazit v jejich chování.

⁹ VÁGNEROVÁ, M.: Vývojová psychologie – dětství, dospělost, stáří, str. 254

„Adolescent se svým tělem často a v hojné míře zaobírá. Lze mluvit až o narcistním zaměření. Tento kult těla je navíc podporován obecně platným sociokulturním standardem vysoké hodnoty mládí a fyzické krásy.“¹⁰ V tomto smyslu je adolescent v ideální fázi vývoje. Obvykle má tělo pěkné a slouží mu bez problémů. Vlastní tělo se posuzuje ve vztahu k aktuálnímu standardu atraktivity, je srovnáváno s ostatními adolescenty i aktuálně přijímaným ideálem. Pokud odpovídá aktuálnímu ideálu krásy, vytváří oporu vlastního sebevědomí. Podporuje pocity jistoty, kdy jedinec bude sociálně akceptován a pomáhá mu dosáhnout uspokojivé prestiže, zejména ve vztahu k druhému pohlaví. V tomto směru jde o stylizaci pomocí oblečení podtrhující tělesné znaky

¹⁰ VÁGNEROVÁ, M.: Vývojová psychologie – dětství, dospělost, stáří, str. 255

3. VÝCHOVA VE VOLNÉM ČASE

3.1 Pedagogika volného času

„Pedagogika volného času je jedním z oborů pedagogiky. Jedná se o společensko vědní obor, věda o výchově ve volném čase, teorie výchovy ve volném čase. Při práci s dětmi školního věku se také často používá označení výchova mimo vyučování nebo neformální výchova.“¹¹ Shrneme-li si tedy pojem výchova ve volném čase, dojdeme jednoznačně k závěru, že se jedná o cílevědomé, záměrné a dlouhodobé působení na jedince (vychovávaného) v době jeho volného času.

Volný čas je zde chápán jako doba odpočinku, rekreace, zábavy, zájmové činnosti, dobrovolného vzdělávání atd.

„Volný čas můžeme vymezit i takto:

- časový prostor umožňující člověku vykonávat činnosti dle vlastní svobodné volby,
- čas, se kterým člověk nakládá dle svého uvážení,
- opak doby povinností a spánku,
- čas, kdy vykonáváme to, co nás baví, přináší nám radost.“¹²

Ve své práci se věnuji volnému času dětí a mládeže. Od volného času dospělých se liší volný čas dětí rozsahem, obsahem, mírou samostatnosti a závislosti, nezbytností pedagogického ovlivňování. Děti mají většinou více volného času než dospělí. Existují však i děti trpící nedostatkem volného času. Mezi dětmi jsou však jedinci mající volného času nadbytek a neumí jej vhodně vyplnit. Z tohoto důvodu je nutné umět připravit a nabídnout aktivity volného času, které budou vhodné pro všechny děti.

Děti tráví volný čas v různých prostředích: domov, škola, zařízení pro výchovu mimo vyučování, veřejná prostranství. Všechny uvedené prostředí mají své výhody i nevýhody (míra organizovanosti a možnosti spontánnosti, bezpečnosti, pedagogickým vedením, vzory, kontakty s vrstevníky ...).

¹¹ PÁVKOVÁ, J. a kolektiv,; Pedagogika volného času, str. 65

¹² PÁVKOVÁ, J. a kolektiv,; Pedagogika volného času, str. 66

Výchova ve volném čase označuje aktivity ve volném čase, instituce, metody i formy jako prostředky výchovy. Zaměřuje se na výchovu dětí a mládeže, na dospělé i seniory.

Výchova mimo vyučování je vymezována níže uvedenými znaky:

- probíhá mimo povinné vyučování,
- probíhá převážně ve volné čase,
- je institucionálně zajištěna.

V současnosti se stále častěji používají termíny formální, informální a neformální výchova.

- **Formální výchova** zahrnuje působení škol a jiných vzdělávacích zařízení. Dokončené vzdělání je potvrzeno příslušným dokladem – vysvědčením, osvědčením.
- **Neformální výchova** zahrnuje aktivity člověka probíhající mimo vyučování, ve volném čase. Mohou, ale nemusí být, zakončeny udělením dokladu. Zahrnuje celoživotní výchovu a vzdělávání, respektuje požadavek dobrovolnosti, participace atd.
- **Informální výchova** obsahuje učení záměrné, cílené, ale i zcela nahodilé v běžných životních situacích.

Pedagog volného času i vychovatel jsou pedagogickými pracovníky, protože vykonávají přímou pedagogickou činnost. Pedagogové volného času se uplatňují ve střediscích volného času a v mnoha rozmanitých neškolských zařízeních, rekreačních, osvětových, kulturních. Vychovatelé jsou označováni pracovníci školských zařízení, zařízeních pro ústavní a ochrannou výchovu, zařízeních pro zájmové vzdělávání (školní družiny a kluby) nebo zařízeních sociální péče. Obě profese mají své zvláštnosti i společné znaky. Pro obě povolání však platí, že převážná část výchovného působení probíhá ve volném čase.

3.2 Cíle, podmínky a prostředky výchovy ve volném čase

Základním znakem výchovy je cílevědomost. Pedagog si v každé fázi výchovného působení stanoví přiměřené cíle, volí prostředky, jimiž lze cílů dosáhnout a hodnotí výsledky svého snažení. Výchova ve volném čase má své specifické i dílčí výchovné cíle. Obecným cílem ve volném čase je naučit jedince hospodařit s volným časem, rozumně ho využívat, brát ho jako významnou hodnotu. Z těchto cílů pak lze odvodit řadu dílčích cílů, např. naučit vychovávaného odpočívat a rekreovat, naučit ho vhodně uspořádat svůj režim dne, vést ho ke zdravému životnímu stylu.

Výchovný proces probíhá ve složitých podmínkách, vnitřních i vnějších. Vnitřními podmínkami se rozumí zejména věkové a individuální zvláštnosti vychovávaných. Vnější podmínky zahrnují prostory, materiální vybavení, působení významných jednotlivců i sociálních skupin apod.

Z hlediska vnitřních podmínek je důležité, aby měli pedagogové ve volném čase více příležitostí pro respektování a rozvíjení individuálních znaků osobnosti, zejména zájmů, schopností a potřeb.

Vnější podmínky pro výchovu ve volném čase jsou také specifické. Prostředí, v němž výchova probíhá, je rozmanité a proměnlivé.

Pro zajišťování dat o informacích a vnějších podmínkách výchovy pedagog využívá metod pedagogické diagnostiky: pozorování, rozhovor. Lze však používat i všechny ostatní diagnostické metody. Pro zjišťování zájmů je možné uplatnit i dotazníky.

Výchovnými prostředky míníme veškeré předměty i jevy, jichž pedagog využívá k dosahování výchovných cílů.

4. INSTITUCE PODÍLEJÍCÍ SE NA VÝCHOVĚ MIMO VYUČOVÁNÍ V POHOŘELICÍCH

Jde velkou měrou o výchovné instituce navzájem se ovlivňujících a spolupracujících tak, aby volnočasová nabídka v Pohořelicích plně pokryla poptávku dětí a mládeže. Jedná se o:

- *školy* (základní škola, školní klub, školní družina, speciální škola, základní umělecká škola),
- *školská zařízení* (středisko volného času, klub mládeže Oáza),
- *ostatní instituce s převážně výchovně vzdělávacím cílem* (Sokol, Skaut).

4.1 Základní školy

➤ Základní škola Pohořelice

Základní školu navštěvují žáci 1. až 9. ročníku z Pohořelic a z příměstských částí Nové Vsi, Smolína a Velkého Dvora. Je spádovou školou pro obec Cvrčovice. Dále do ZŠ dojíždějí žáci z Branišovic, Malešovic, Medlova, Kupařovic, Pasohlávek, Příbic, Odrovic, Troskotovic, Vlasatic a Žabčic. Celkem má škola 460 žáků, průměrná naplněnost tříd je 25 dětí. V každém ročníku jsou dvě až tři paralelní třídy. Výuka probíhá ve dvou samostatných budovách – na ulici Lidické je umístěn přípravný ročník, 1. až 3. ročník, na Dlouhé ulici 4. až 9. ročník. Škola poskytuje kvalitní všeobecné základní vzdělání. Všechny aktivity školy vedou ke zkvalitnění výuky, k vytváření přátelské pracovní atmosféry, k celkovému zlepšování a ozdravování školního prostředí (součástí jsou i ekologické aktivity, preventivní program). Pedagogové spolupracují při přípravě a realizaci soutěží (sportovní, pěvecké, recitační, výtvarné, literární), žáky motivují k účasti na olympiádách, znalostních, uměleckých a sportovních soutěžích, pořádají výstavy, plavecký a lyžařský výcvik, školní výlety a pobyty v přírodě, exkurze.

Velký prostor je poskytován dětskému školnímu parlamentu, jehož zástupci se vyjadřují k provozu školy, k průběhu, kvalitě výuky, předkládají vedení školy své návrhy a připomínky, a připravují pro žáky zajímavé akce.

➤ **Školní klub při ZŠ Pohořelice**

Při Základní škole Pohořelice pracuje školní klub. V odpoledních hodinách umožňuje žákům plnohodnotné využití volného času, nabízí jim mnohostranné aktivity (kroužky pěvecký, taneční, výtvarný, sportovní, fotbal, florbal, míčové hry, angličtina, němčina, přírodovědný, matematický, mažoretky, Beseda, počítače – programování a internet).

➤ **Školní družina při ZŠ Pohořelice**

Součástí Základní školy Pohořelice je dále i školní družina s kapacitou 120 dětí a čtyřmi odděleními. Péče o děti je zajištěna nejen po vyučování do 16:30 hodin, ale denně od 6:30 hodin je v provozu ranní družina. Denní program je obohacován kulturními, sportovními akcemi, výlety, exkurzemi, děti pracují v počítačovém kroužku.

➤ **Základní škola speciální Pohořelice**

- základní škola praktická (poskytuje základní vzdělání žákům 1.-9. ročníku),
- základní škola speciální (poskytuje základní vzdělání žákům 1.-10. ročníku),
- školní družina,
- školní klub,
- školní jídelna.

➤ **Základní škola umělecká**

V tomto školním roce je na Základní umělecké škole Pohořelice vyučována zobcová flétna, klavír, kytara, trubka, akordeon, taneční a výtvarný obor., keyboard, housle, tenor, pozoun, saxofon, klarinet, příčná flétna, zobcová flétna, zpěv, bicí nástroje,. V této době má škola kapacitu 280 žáků v oborech: hudební, taneční a výtvarný.

4.2 Školská zařízení

4.2.1 Středisko volného času Pohořelice

Ve Středisku volného času Pohořelice, jak jsem již zmínil výše, pracuji desátým rokem jako pedagog volného času, proto si Vás dovoluji podrobněji seznámit s tímto zařízením a s jeho výchovně-vzdělávacími cíly.

Středisko volného času (SVČ) je školské zařízení se širokou zájmovou působností. Jeho nabídku mohou využívat děti, žáci, studenti, pedagogové, rodiče s dětmi, a další zájemci.

Formy zájmového vzdělávání jsou stanoveny vyhláškou o zájmovém vzdělávání: vyhláška č. 74/2005 Sb.

„Zájmové vzdělávání jde uskutečňovat těmito formami:

- a) příležitostnou, výchovnou, vzdělávací, zájmovou a tématickou rekreační činností nespojenou s pobytem mimo místo, kde právnická osoba vykonává činnost školského zařízení pro zájmové vzdělávání,*
- b) pravidelnou, výchovnou, vzdělávací a zájmovou činností,*
- c) táborovou činností a další činností spojenou s pobytem mimo místo, kde právnická osoba vykonává činnost školského zařízení pro zájmové vzdělávání,*
- d) osvětovou činností včetně shromažďování a poskytování informací pro děti, žáky a studenty, popřípadě i další osoby a vedení k prevenci sociálně patologických jevů,*
- e) individuální práci, zejména vytvářením podmínek pro rozvoj nadání dětí, žáků a studentů nebo*
- f) využitím otevřené nabídky spontánních činností.“*

Zájmová činnost příležitostná – zahrnuje nabídku organizovaných příležitostných nebo cyklických akcí výchovně-vzdělávacího nebo rekreačního charakteru. Je organizována nebo přímo řízena pedagogem, a je časově vymezena. Není spojena s pobytem mimo místo. Do této aktivity patří např. divadelní představení, besídky,

turnaje ad. K těmto aktivitám si SVČ vede interní dokumentaci, jejíž firma není stanovena.

Pravidelná zájmová činnost – působí v zájmových útvarech, což je obecné vyšší pojmenování zahrnující zpravidla některá z těchto označení: kroužek, klub, soubor, oddíl. Je určena účastníkům přihlášených k pravidelné docházce, zavedených do školní matriky a obsahem vzdělávání dle Školského vzdělávacího programu SVČ.

Táborová činnost - organizovaná činnost s dětmi, mládeží, příp. rodiči a dětmi zpravidla v době vyhlášených prázdnin (jaro, léto, podzim, zima). Tábor může mít rekreační zaměření nebo formu odborného soustředění završujícího celoroční práci zájmového útvaru. Opět jsou účastníci řádně přihlášení přihláškou, zavedeni do školní matriky.

Osvětová činnost – SVČ mohou poskytovat odbornou pomoc ostatním subjektům pečujícím o volný čas dětí s mládeže v rezortu školství i občanským sdružením pracujícím s dětmi a mládeží. Pomoc poskytují formou seminářů, školení, přednášek, vydáváním metodických materiálů apod.

Individuální práce s účastníky vedoucí k rozvoji nadání – působí zpravidla ve speciálních zájmových útvarech pro talentované jedince, individuální práce s dětmi mimo zájmové útvary, individuální či skupinová konzultace pro práce Středoškolské odborné činnosti, odborná soustředění ad.

Nabídka otevřených spontánních aktivit – průběžná nabídka činností, které jsou pedagogicky a organizačně ovlivňovány pedagogy nepřímo. Jedná se např. o otevřená hřiště, čítárny, herny, internetové pracovníky.

Organizace soutěží a přehlídek vyhlášených nebo spoluvyhlášených MŠMT ČR – specifická forma zájmového vzdělávání. SVČ z pověření svého zřizovatele nebo orgánu veřejné správy, organizují kola postupových soutěží či přehlídek. Jejich podíl spočívá v přípravě, propagaci, zabezpečení vlastního průběhu, vyhodnocení soutěže a zveřejnění výsledků. Zaměstnanci SVČ zabezpečují soutěže organizačně i odborně.

SVČ Pohořelice zajišťuje vzdělávání ve všech výše uvedených formách činností. Ve školním roce 2009/2010 se pravidelných táborových a pobytových aktivit zúčastnilo 1325 účastníků. Do tohoto počtu nejsou zahrnutí účastníci ostatních forem (spontánní aktivity, osvětová činnost, nepravidelná činnost). Činnost SVČ je velice pestrá a připravuje ji znamenitá parta lidí mající ráda děti a ráda pracuje s „malými i velkými“.

4.2.2 Klub mládeže Oáza SVČ Pohořelice

Klub mládeže Oáza si klade za cíl poskytnout zájemcům v co největší šíři přístup k veškerým dostupným informacím. Dále pořádá různé informační, výukové a zábavné akce krátkodobého i dlouhodobého charakteru, jako jsou rozličné semináře, přednášky a debaty na zájemci požadovaná témata (např. problémy dospívajících apod.), výukové programy (s možností použití výpočetní techniky takřka v jakékoliv zájmové oblasti), umělecké zájmové útvary sledující vývoj v dané oblasti a provádí rozbor získaných poznatků (filmové, divadelní a jiné kritické kluby).

Při svém působení v oblasti prevence využívá Klub možností a nabídek SVČ Pohořelice, pracuje na základě Školního vzdělávacího programu SVČ Pohořelice. Jde hlavně o jím pořádané peer progamy a další možnosti poskytované jejich preventisty akreditovanými MŠMT (na SVČ Pohořelice působí preventisté v oblasti prevence patologických jevů a prevence šikany).

Klub mládeže Oáza má zájem zvát děti a mládež na pořádané zábavné akce jako jsou různá představení, promítání nebo turnaje v rozličných hrách, jak klasického typu (stolní, deskové, různé sportovní apod.), tak i v hrách elektronického typu za použití výpočetní techniky.

Dále se podílí na organizaci a zabezpečení různých výměnných a pobytových akcích dětí a mládeže v rámci celé ČR. Má zájem na participaci dětí a mládeže na veřejném životě v jejich blízkém okolí a na konání akcích sledujících tento účel (např. aktivní účast zájemců při tvorbě propagačních materiálů s jiným úhlem pohledu dětí a mládeže týkajících se veřejného života v našem regionu – různé letáky, propagační video).

Činnost klubu vychází z přání návštěvníků a těmto požadavkům je přizpůsobena skladba své činnosti. Veškerá činnost klubu je postavena na aktivní účasti zájemců o danou problematiku, tzn. že aktivním způsobem pozitivně působí na rozvoj dětí a mládeže, a veškeré zájmové činnosti pružně reagují na aktuální požadavky.

4.3 Příklad zážitkového programu z nabídky Střediska volného času v Pohořelicích

Co je cílem zážitkových akcí? Proč se vůbec pořádají? Úplným základem je aktivní trávení volného času. Účastníci musí vyvíjet aktivitu – místo toho, aby jen pasivně přijímali „naservírovanou“ komerční zábavu. Už jen samo aktivní trávení volného času funguje jako prevence patologických jevů (vandalismus, kriminalita) a pro cílovou skupinu je jako jediný cíl plně dostačující.

A jakých cílů lze pořádáním zážitkových akcí dosáhnout:

- rozvoj sociálních dovedností (komunikace, spolupráce, vedení lidí, tolerance, atd.),
- budování sociální skupiny, stmelování týmu, budování nových přátelství,
- prohlubování vztahu k přírodě, poznávání přírody,
- rozvoj kreativity, fantazie,
- sebepoznávání, sebereflexe (místo, role ve skupině),
- sociální motivace,
- dobře strávený volný čas, smysluplná zábava.

4.3.1 Adaptační outdoorový program

V této kapitole se zaměřím na popis adaptačních outdoorových programů, o něž je největší zájem, a které pořádá naše středisko. Tyto programy se týkají převážně lanových aktivit, horolezectví, vodáckých aktivit a pobytových akcí.

Naší nabídkou aktivně reagujeme na zvýšený zájem dětí a mládeže o zážitkové volnočasové aktivity v přírodě. Jedná se o specifické „outdoorové“ aktivity, jako jsou nízko a vysokolané aktivity v mobilních lanových parcích, horolezecké výstupy na umělých a přírodních zajištěných cestách, vodácké a turistické výlety a v neposlední řadě velké množství ekologicko-environmentálních programů. Jedná se o skupinově

orientované činnosti, které provádíme v přírodních lokalitách, parcích, na zemi, blízko nad zemí, nebo v určité výšce nad zemí, případně v prostředí umělé horolezecké stěny. Po mnoha stránkách patří mezi největší zdroj prožitků. Lanové centrum je netradiční sportovní areál, v němž je umístěno více jak 10 nízkých, 3 individuální vyšší překážky a 4 týmové překážky. „Outdoorové“ aktivity fungují jako komplexní program koncipovaný jako centrum osobnostně sociálního rozvoje. Uvedené aktivity jsou jedním z prostředků zážitkové pedagogiky, pedagogiky usilující o výchovu a vzdělávání pro život v kolektivu a společnosti.

➤ **Kompetence**

Zážitkové outdoorové programy se realizují v neformálním a zajímavém přírodním prostředí s využitím metod zážitkové pedagogiky navozující ve skupině specifickou dynamiku. S jejím využitím je možné ve skupině i v jedincích prohlubovat a vytvářet konkrétní sociální, či osobnostní kvality.

„Outdoorové“ aktivity se konkrétně zaměřují na posílení pozitivních sociálních vazeb mezi účastníky navzájem i mezi dětmi a pedagogem. Důležitý je též rozvoj spolupráce ve skupině, komunikace, vzájemné tolerance a odpovědnosti, stejně tak jako poznání a kladný vztah k přírodě směrem k trvale udržitelnému životu. Hlavním smyslem lanových aktivit je umožnit účastníkovi poznat sebe sama, své schopnosti, vlohy, hranice a limity. Kompetence a zkušenosti získané kupříkladu při pohybu přes překážky ve vysoké výšce nad zemí posunující vnímání osobnostního komfortu a následné zvládnání závratí a jevů s ní spojených. Získané dovednosti umožňují dětem aktivněji řešit vzniklé situace, poznat kouzlo vzájemné mezilidské spolupráce a zažít spoustu zábavy.

➤ **Specifické cíle**

- výzva pro jedince – překonání sebe sama, změna v sebepojetí jedince,
- týmová spolupráce (odpovědnost, důvěra, neformální vztahy ve skupině, role ve skupině, urychlení skupinové dynamiky...),
- diagnostika skupiny nebo jedince z hlediska psycho-sociálního (chování v nestandardních situacích),
- rozvoj motorických schopností a dovedností (síla, obratnost, vytrvalost...),
- zábava, odpočinek,

- doplněk dalších programů (environmentálních, vodáckých atd..).

➤ **Šest základních prvků**

Struktura programů se liší podle věku a typu klienta. Při tvorbě programů se vychází ze šesti základních prvků, které můžeme kombinovat, obměňovat a přizpůsobovat potřebám konkrétní skupiny. Podle cíle programu je možné upřednostnit odvahu, soutěživost, koordinaci či kooperaci.

Iniciativní překážky - drobné aktivity zaměřené na navození příjemné atmosféry. Nízké lanové překážky - překážky do 1 metru nad zemí a slouží k bezpečnému nácviku překonávání lanových překážek.

Nízké lanové překážky - překážky do 1 metru nad zemí a slouží k bezpečnému nácviku překonávání lanových překážek.

Nácvik jištění - výuka správné a účelné techniky jištění pod vedením zkušeného instruktora.

Vysoké překážky „individuální“ - účastník překonává překážku sám.

Vysoké překážky „týmové“ - překážky pro dva lezce. Důležitou roli zde hraje spolupráce, komunikace a důvěra.

Skoky - „bonbónek" pro odvážné, představují nejintenzivnější prožitky v programu.

4.3.2 Adaptační pobyt „Praha patří mladým“

Hlavní město Praha patří bezesporu mezi nejkrásnější města České republiky. Každého návštěvníka osloví a zaujmou významné stavební památky z různých historických dob a stavebních epoch, stejně tak jako neopakovatelná atmosféra města řadící právem Prahu na seznam památkových rezervací UNESCO. Jsme velice rádi, že se nám podařilo v rámci sociálního integračního programu pro děti z Pohořelic a okolí připravit výlet právě do našeho hlavního města. Výletu se zúčastnilo 44 žáků ze ZŠ Pohořelice, ZŠ Pohořelice Šumická. Program byl připraven s důrazem na adaptační charakter dětí v různorodém kolektivu. Výlety byly zaměřeny na poznávání nejkrásnějších pamětihodností hlavního města, zdejší neopakovatelného genia loci

a zejména pak na scelení kolektivu a navázání či prohlubování přátelství mezi zúčastněnými dětmi. Do programu jsme zařadili návštěvu Pražského hradu, Staroměstského náměstí, Petřínské rozhledny a zrcadlového labyrintu, nechyběla prohlídka Malé strany a procházka po Karlově mostě. Zajímavým zpestřením se pro děti stala návštěva filmových studií České televize na Kavčích horách a filmové představení v trojrozměrném kině v paláci Flora. Do dnešního dne můžeme s radostí říci, že se nám cíl projektu daří plnit, neboť spatřujeme kladnou odezvu ze stran zúčastněných dětí i jejich rodičů. Nejdůležitější zpětnou vazbou je pro nás zjištění, že děti, které se našeho projektu měly již možnost zúčastnit díky zrealizovaným akcím, se vzájemně přátelí, spolupracují spolu, vzájemně se podporují a pomáhají si. Dochází tak k integraci jedné skupiny do druhé, kdy jsou potlačovány jakékoliv sociální rozdíly a vítězí kamarádství a tolerance.

5. KVANTITATIVNÍ VÝZKUM

5.1 Cíl výzkumu

Výzkum jsem zaměřil na trávení volného času adolescenty v Pohořelicích. Na začátku výzkumu jsem si vymezil výzkumný problém a základní pojmy. Stanovil jsem si cíl výzkumu a navrhl výzkumnou metodu. Definoval jsem předpoklady a vybral výzkumný vzorek. Zvolil jsem vhodný způsob prezentace, sehnal potřebnou literaturu a naplánoval postup výzkumu. Při empirickém zkoumání jsem zvolil kvantitativní postup – dotazník. Tato výzkumná metoda umožňuje v relativně krátké době získat velké množství informací.

5.2 Úkoly zaměření výzkumu, vyjmenování předpokladů

Po vypracování teoretické části v mé bakalářské práci jsem zahájil vlastní výzkum a stanovil jsem hlavní výzkumnou otázku a dílčí podotázky:

Formulace hlavní výzkumné otázky:

„Jakým způsobem tráví svůj volný čas adolescenti v Pohořelicích“?

Formulace výzkumných podotázek:

- Zjistit, jakým způsobem tráví svůj volný čas mládež ve věku 15 až 20 let v Pohořelicích.
- Zjistit jak se zajímají rodiče o to, jakým způsobem tráví mládež ve sledovaném věkovém rozpětí svůj volný čas.
- Dozvědět se, jestli má tato věková skupina zkušenosti s patologickými jevy.
- Zjistit, do jaké míry ovlivňuje fenomén počítač volnočasovou poptávku této mládeže.

Sestavil jsem tyto předpoklady:

Předpoklad č. 1

Cílová skupina nemá dostatek volného času na uspokojování svých zájmů.

Předpoklad č. 2

Rodiče se více zajímají, jakým způsobem jejich děti tráví svůj volný čas.

Předpoklad č. 3

Ve zkušenosti mládeže s patologickými jevy, dominuje aktivní zkušenost s konzumací alkoholu než hraním hazardních her.

Předpoklad č. 4

Mládež u počítače tráví skoro všechen svůj volný čas, převážně hraním her.

Předpoklad č. 5

Cílová skupina navštěvuje Klub mládeže Oáza a účastní se akcí pořádaných tímto klubem.

5.3 Popis vzorku respondentů

Cílem mého výzkumu bylo zjistit, jakým způsobem tráví svůj volný čas vzorek dotazovaných žáků a studentů, zda se rodiče respondentů zajímají o to, jak tráví svůj volný čas a jaké mají dotazovaní zkušenosti s patologickými jevy. Dále jsem sledoval o jakou oblast zájmů se mládež zajímá a případně, které volnočasové organizace navštěvuje.

Výzkum jsem prováděl v těchto institucích :

- Základní škola Pohořelice, Dlouhá 35,
- Střední odborná škola praktická, Cvrčovice,
- Středisko volného času Pohořelice, Dlouhá 39,
- Klub mládeže Oáza, Tyršova 713, Pohořelice,

Zkoumaný vzorek tvořili studenti základní a střední odborné školy ve věku od 15 do 20 let. Sestavil jsem dotazník obsahující celkem 16 otázek a na jeho vyplnění jsem si stanovil 3 týdny. Dotazníky jsem osobně rozdál ve výše uvedených institucích a vyčkal na jejich vyplnění. Celkem se jednalo o 50 dotazníků, na které odpovědělo celkem 30% dívek a 70% chlapců. Odpovědi jsem statisticky zpracoval do tabulek a sloupcových grafů. Pomocí těchto odpovědí jsem získal podklady pro stanovené hypotézy, které byly potvrzeny nebo vyvráceny.

5.4 Použitá metoda

Pro svůj výzkum jsem použil dotazník, který jsem sám sestavil (kompletní dotazník viz Příloha č. 1). Dotazníky jsem osobně rozvezl po výše uvedených školách a do klubu mládeže. Po předchozí domluvě mi bylo umožněno navštívit žáky přímo ve vyučovací hodině. Rozdal jsem jim dotazníky, vysvětlil k čemu budou dotazníky použity a způsob jejich vyplnění. Po vyplnění jsem je osobně vybral.

Zjišťoval jsem, jak žáci a studenti tráví volný čas, jestli se rodiče zajímají o to, kde a jak tráví volný čas, a jaké mají zkušenosti s patologickými jevy. Dotazník jsem zpracoval za pomoci odborné literatury a svých vlastních zkušeností. Studentům jsem položil 16 otázek.

V úvodní části dotazníku jsem se zaměřil na základní údaje – tj. věk, pohlaví a zda-li respondent studuje nebo je zaměstnán.

V další části dotazníku jsem zjišťoval jejich subjektivní názor na trávení volného času. Zajímalo mne, zda mají dotazovaní dostatek volného času na své zájmy, a jestli svůj volný čas využívají ze svého pohledu smysluplně. Zjišťoval jsem, zda se rodiče zajímají, kde a jak jejich děti tráví svůj volný čas.

Důležitou součástí dotazníku byly otázky, které se týkaly zkušeností mládeže s patologickými jevy – tabákovými výrobky, alkoholem, návykovými látkami (drogami), hazardními hrami. Zajímal jsem se, kolik času tráví u počítače a k jakým činnostem ho používají nejčastěji.

Stěžejním bodem mého výzkumu je zmapování různorodosti zájmů a frekvence zájmových organizací. V otázce č. 13 jsem dal dotazovaným prostor pro vyjmenování svých oblíbených volnočasových zájmů. V otázce č. 14 jsem dal respondentům na výběr ze 7 variant odpovědí týkající se členství v některých organizacích pro volný čas. Ve variantách odpovědí jsem vypsál instituce zabývajícími se volnočasovou nabídkou v Pohořelicích.

5.5 Popis výsledků

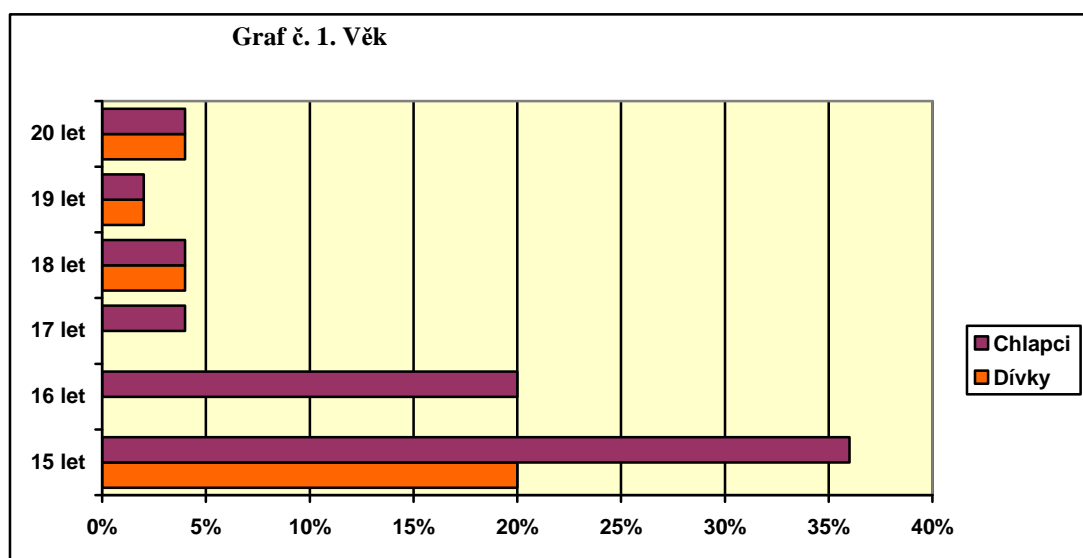
Ze zkoumaného vzorku 50 respondentů odpovídalo na můj dotazník 30% dívek a 70% chlapců ve věku od 15 do 20 let.

Otázka č. 1: Věk

Viz. Graf č. 1

Tabulka č.1

Věk	15	16	17	18	19	20
Dívky	20%	0%	0%	4%	2%	4%
Chlapci	36%	20%	4%	4%	2%	4%



Otázka č. 2: Pohlaví

Ze sledovaného vzorku tvořilo 30% dívek a 70% chlapců.

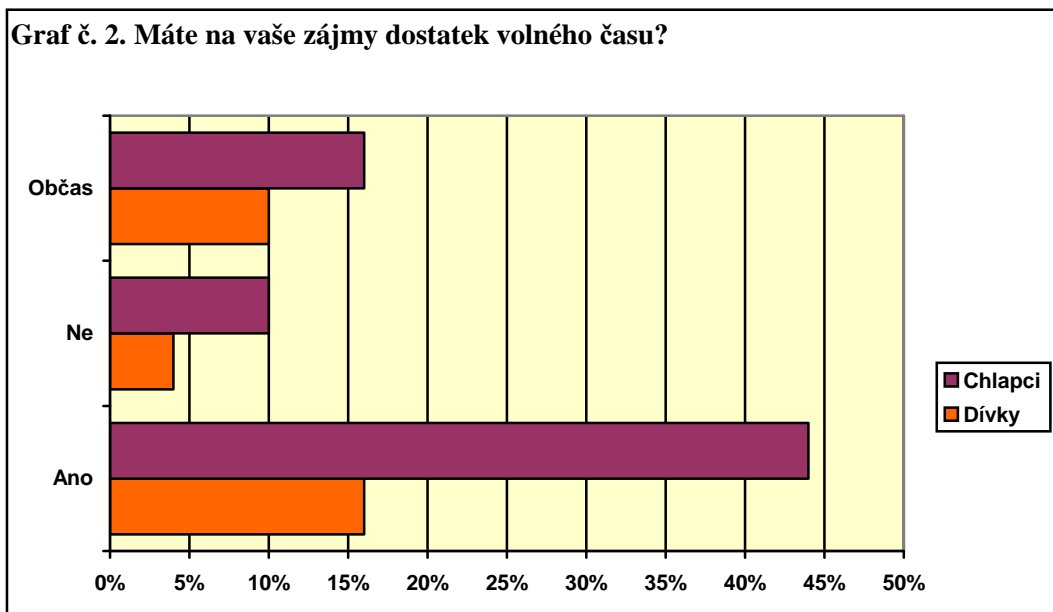
Otázka č. 3: Studuji – jsem zaměstnaný(á)

Na základě dotazníkového šetření jsem zjistil, že 86% respondentů studuje a 14% respondentů je zaměstnáno.

Otázka č. 4: Máte na vaše zájmy dostatek volného času?

Tabulka č. 2

	Ano	Ne	Občas
Dívky	16%	4%	10%
Chlapci	44%	10%	16%



Ve čtvrté otázce dotazníku jsem zjišťoval, zda se respondenti domnívají, že mají na své zájmy dostatek volného času. Na výběr měli ze tří možností: ano, ne, občas. Možnost ano označilo 16% dívek a 44% chlapců, na možnost ne 4% dívek a 10% chlapců a možnost občas 10% dívek a 16% chlapců (viz. graf č. 2). Ze zpracovaných odpovědí je zřejmé, že většina zkoumaného vzorku má na své zájmy dostatek volného času. Tuto možnost označilo celkem 60% respondentů.

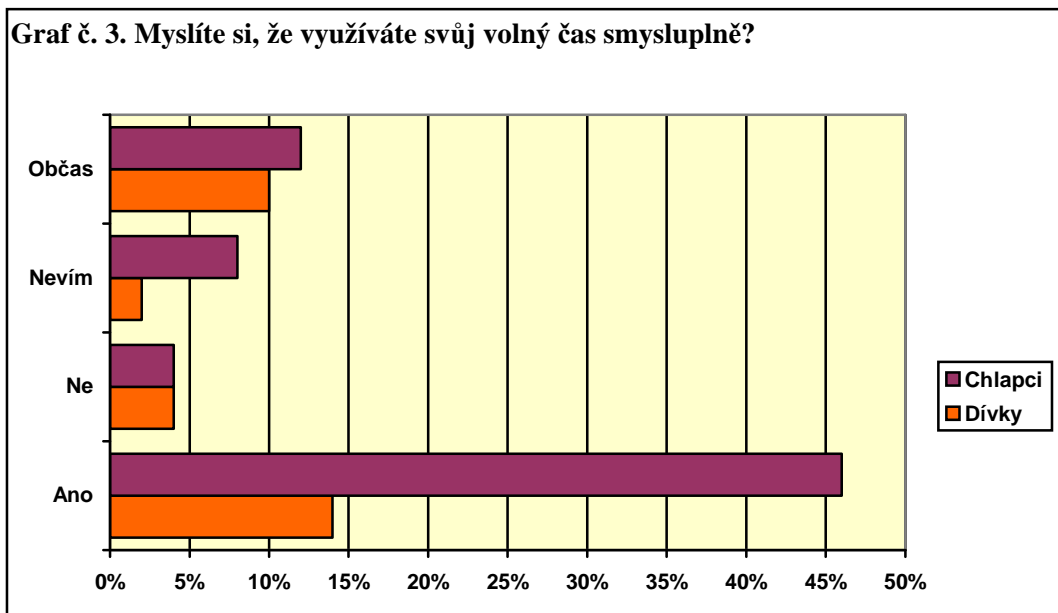
Respondenti měli kromě výše zmíněných odpovědí možnost zdůvodnit svoji odpověď v možnosti proč. Této možnosti využilo celkem 42% respondentů s těmito odpověďmi:

- Ano, stíhám vše (16%)
- Ne, mám moc úkolů (20%)
- Ne, jiná práce (6%)

Otázka č. 5: Myslíte si, že využíváte svůj volný čas smysluplně?

Tabulka č. 3

	ANO	NE	NEVÍM	OBČAS
DÍVKY	14%	4%	2%	10%
CHLAPCI	46%	4%	8%	12%



V páté otázce jsem zjišťoval, zda si respondenti myslí, že svůj volný čas tráví smysluplně. Na výběr měli ze čtyř možností: ano, ne, nevím, občas. Možnost ano označilo 14% dívek a 46% chlapců, možnost ne 4% dívek a 4% chlapců, možnost nevím 2% dívek a 8% chlapců, možnost občas 10% dívek a 12% chlapců (viz. graf č. 3). Z odpovědí je zřejmé, že většina respondentů si myslí, že svůj volný čas tráví smysluplně. Tuto možnost označilo celkem 60% respondentů

Respondenti měli kromě výše zmíněných odpovědí opět možnost zdůvodnit svoji odpověď v možnosti proč. Této možnosti využilo celkem 26% respondentů s těmito odpověďmi:

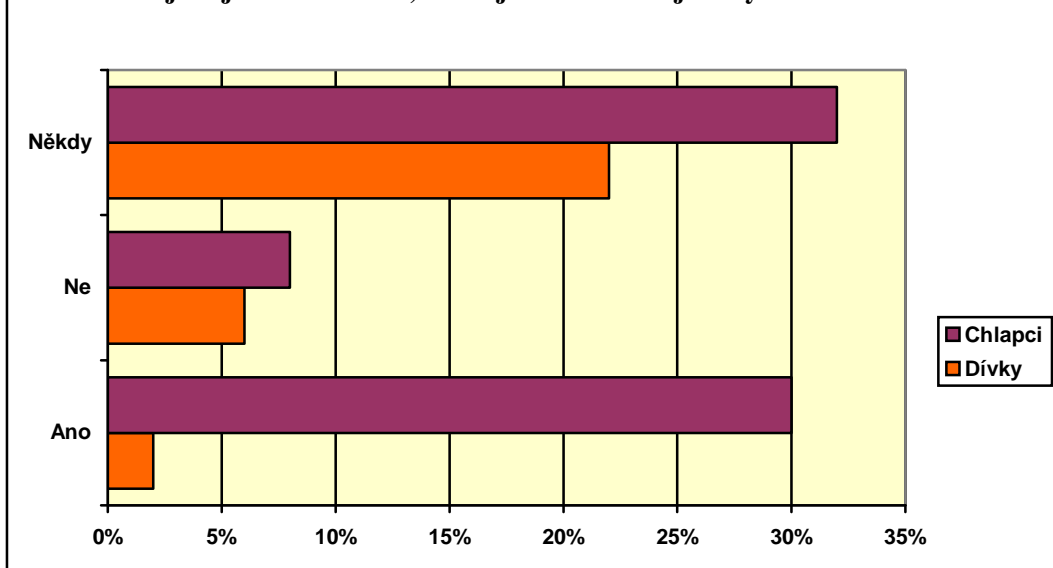
- Ano, navštěvuji zájmové vzdělávání (6%)
- Ano, chodím s kamarády ven (2%)
- Ne, hraji hry na PC (4%)
- Ano, nabírám nové zkušenosti (8%)
- Ano, můj názor (4%)
- Nepřemýšlel jsem o tom (2%)

Otázka č. 6: Zajímají se rodiče o to, kde a jak trávíte svůj volný čas?

Tabulka č. 4

	ANO	NE	NĚKDY
DÍVKY	2%	6%	22%
CHLAPCI	30%	8%	32%

Graf č. 4. Zajímají se rodiče o to, kde a jak trávíte svůj volný čas?

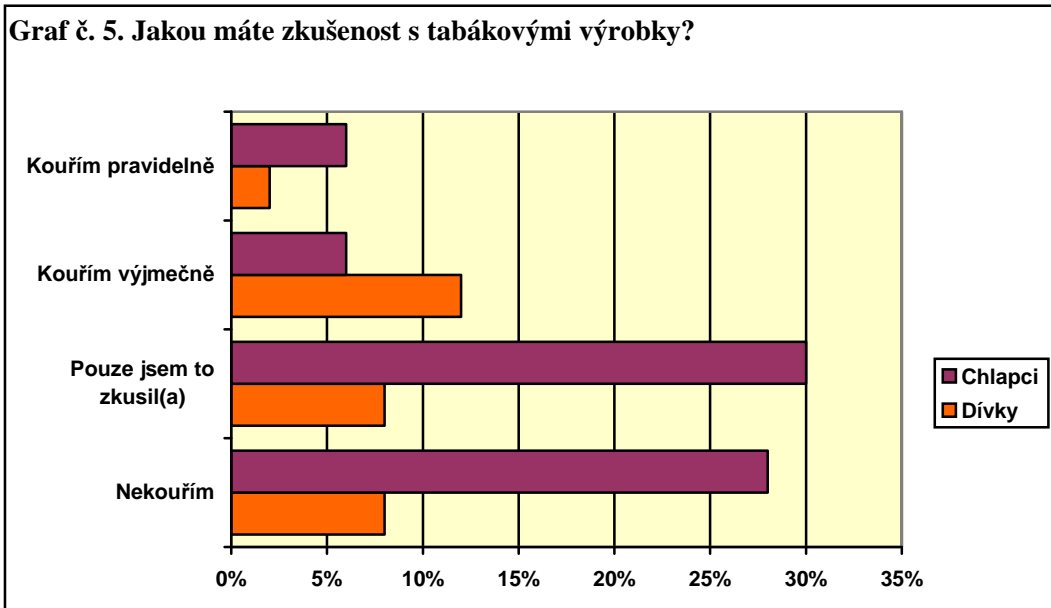


V šesté otázce měli respondenti odpovědět na otázku, jestli se rodiče zajímají o to, kde a jak tráví svůj volný čas. Měli na výběr ze tří možností: ano, ne, někdy. Možnost ano označilo 2% dívek a 30% chlapců, možnost ne 6% dívek a 8% chlapců, možnost občas 22% dívek a 32% chlapců (viz graf č. 4). Z odpovědí je patrné, že rodiče respondentů se zajímají o to, kde a jak jejich děti tráví svůj volný čas jen občas, tuto možnost označilo 54% respondentů.

Otázka č. 7: Jakou máte zkušenost s tabákovými výrobky?

Tabulka č. 5

	NEKOUŘÍM	POUZE JSEM TO ZKUSIL(A)	KOUŘÍM VÝJMEČNĚ	KOUŘÍM PRAVIDELNĚ
DÍVKY	8%	8%	12%	2%
CHLAPCI	28%	30%	6%	6%



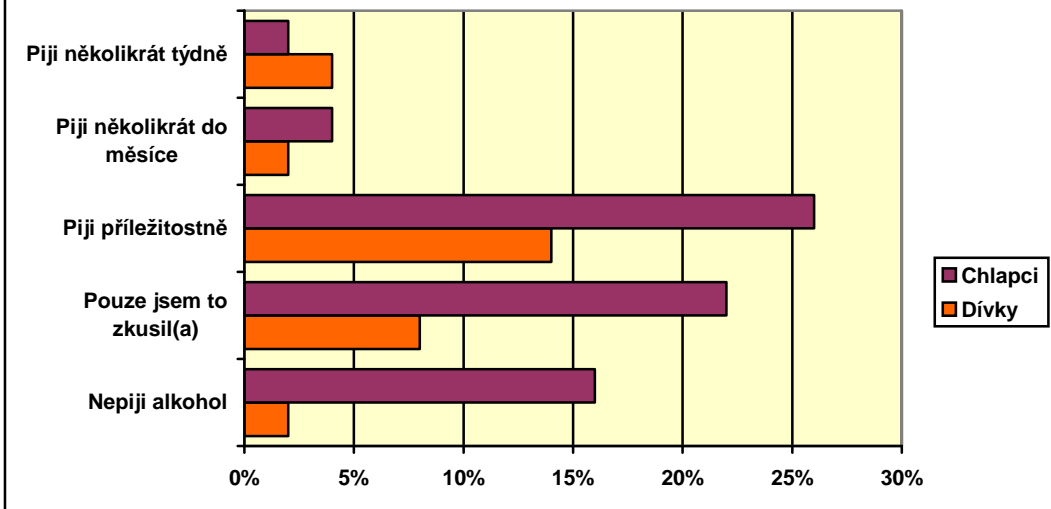
V sedmé otázce dotazníkového šetření jsem zjišťoval, jakou mají respondenti zkušenost s tabákovými výrobky. Na výběr měli ze čtyř možností: nekouřím, pouze jsem to zkusil(a), kouřím výjimečně, kouřím pravidelně. Možnost nekouřím označilo 8% dívek a 28% chlapců, možnost pouze jsem to zkusil(a) označilo 8% dívek a 30% chlapců, možnost kouřím výjimečně označilo 12% dívek a 6% chlapců, možnost kouřím pravidelně označilo 2% dívek a 6% chlapců (viz graf č. 6). S odpovědí vyplývá, že většina respondentů pouze zkusila jak chutná cigareta, celkem tuto možnost označilo 38% respondentů.

Otázka č. 8: Jakou máte zkušenost s alkoholem?

Tabulka č. 6

	Nepiji alkohol	Pouze jsem to zkusil(a)	Piji příležitostně	Piji několikrát do měsíce	Piji několikrát týdně
DÍVKY	2%	8%	14%	2%	4%
CHLAPCI	16%	22%	26%	4%	2%

Graf č. 6. Jakou máte zkušenost s alkoholem?

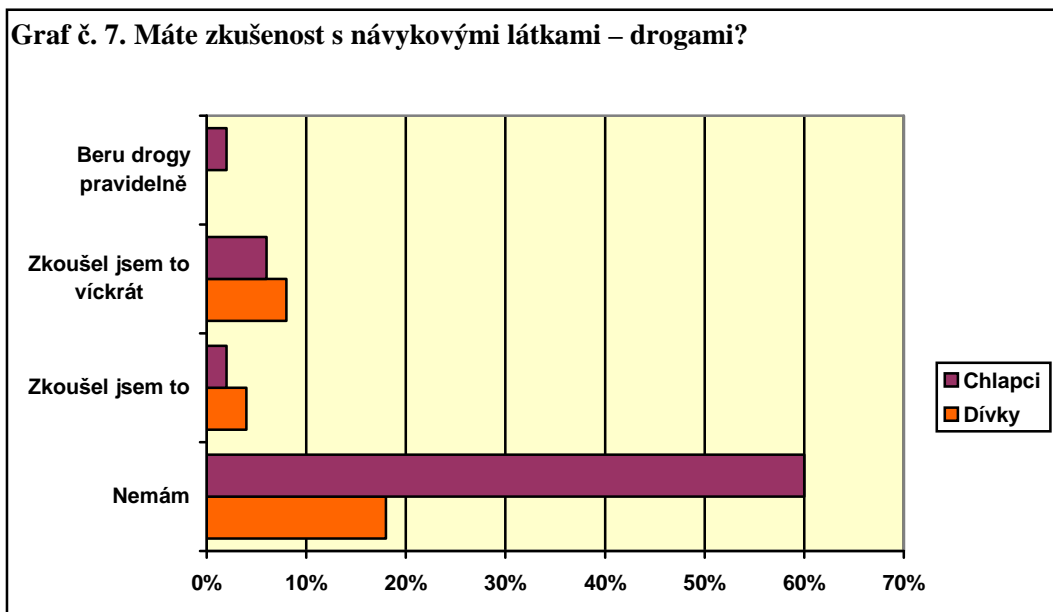


V osmé otázce jsem zjišťoval, jakou má pozorovaný vzorek zkušenost s alkoholem. Na výběr měli z pěti možností: nepiji alkohol, pouze jsem to zkusil(a), piji příležitostně, piji několikrát do měsíce, piji několikrát týdně. Možnost nepiji alkohol označilo 2% dívek a 16% chlapců, možnost pouze jsem to zkusil(a) označilo 8% dívek a 22% chlapců, možnost piji příležitostně 14% dívek a 26% chlapců, možnost piji několikrát do měsíce označilo 2% dívek a 4% chlapců a možnost piji několikrát týdně označilo 4% dívek a 2% chlapců (viz graf č. 6). S odpovědí vyplívá, že většina respondentů pije příležitostně, celkem tuto možnost označilo 40% respondentů.

Otázka č. 9: Máte zkušenost s návykovými látkami – drogami?

Tabulka č. 7

	NEMÁM	ZKOUŠEL JSEM TO	ZKOUŠEL JSEM TO VÍCKRÁT	BERU DROGY PRAVIDELNĚ
DÍVKY	18%	4%	8%	0%
CHLAPCI	60%	2%	6%	2%



V deváté otázce dotazníkového šetření měli respondenti za úkol označit možnost, jakou mají zkušenost s návykovými látkami – drogami. Na výběr měli ze čtyř možností: nemám, zkoušel(a) jsem to, zkoušel(a) jsem to vícekrát, beru drogy pravidelně. Možnost nemám označilo 18% dívek a 60% chlapců, možnost zkoušel(a) jsem to označilo 4% dívek a 2% chlapců, možnost zkoušel(a) jsem to vícekrát označilo 8% dívek a 6% chlapců, možnost beru drogy pravidelně označilo 0% dívek a 2% chlapců (viz. graf č. 7). Z uvedených odpovědí vyplývá, že většina respondentů nemá zkušenost s drogami, tuto možnost označilo celkem 78% dotázaných. Alarmující ale je, že 14% respondentů vyzkoušelo drogu vícekrát a 2% dokonce uvedlo, že drogy bere pravidelně.

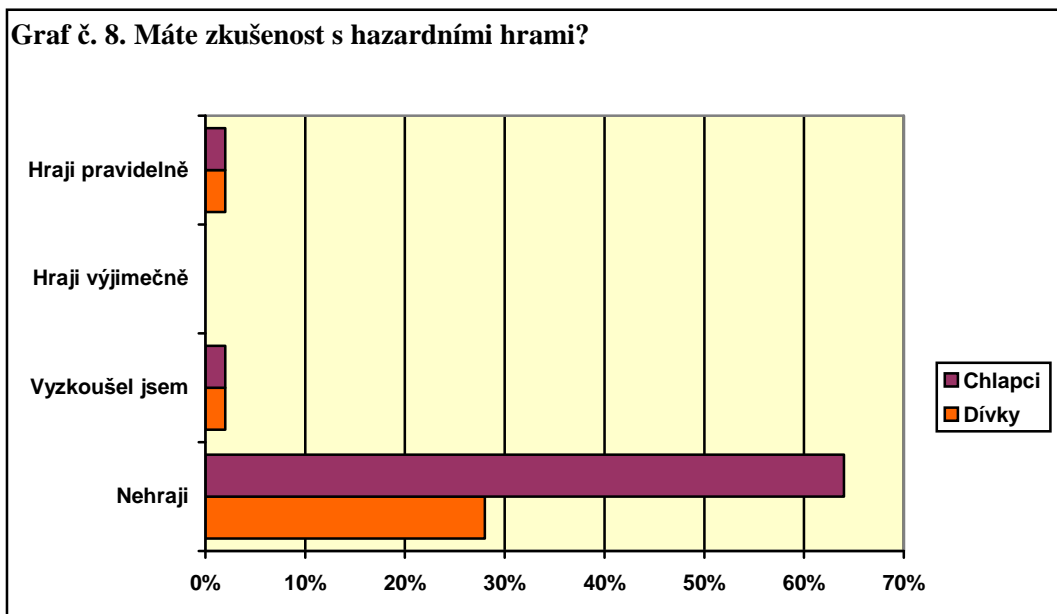
Respondenti měli kromě výše zmíněných odpovědí opět možnost zdůvodnit svoji odpověď v možnosti proč. Těto možnosti využilo celkem 22% respondentů s těmito odpověďmi:

- Zkoušel jsem to vícekrát (22%). Všichni uvedli jako návykovou látku, kterou zkusili Marihuanu.

Otázka č 10: Máte zkušenost s hazardními hrami?

Tabulka č. 8

	NEHRAJI	VYZKOUŠEL JSEM	HRAJI VÝJMEČNĚ	HRAJI PRAVIDELNĚ
DÍVKY	28%	2%	0%	2%
CHLAPCI	64%	2%	0%	2%



V desáté otázce dotazníkového šetření jsem zjišťoval, jakou mají respondenti zkušenost s hazardními hrami. Na výběr měli z těchto možností: nehraji, vyzkoušel(a) jsem, hraji výjimečně, hraji pravidelně. Možnost nehraji označilo 28% dívek a 64% chlapců, možnost vyzkoušel(a) jsem označilo 2% dívek a 2% chlapců, možnost hraji výjimečně neoznačil nikdo a možnost hraji pravidelně označilo 2% dívek a 2% chlapců (viz graf č. 8). Z odpovědí vyplívá, že většina respondentů nehraje hazardní hry, tuto možnost označilo celkem 92% respondentů.

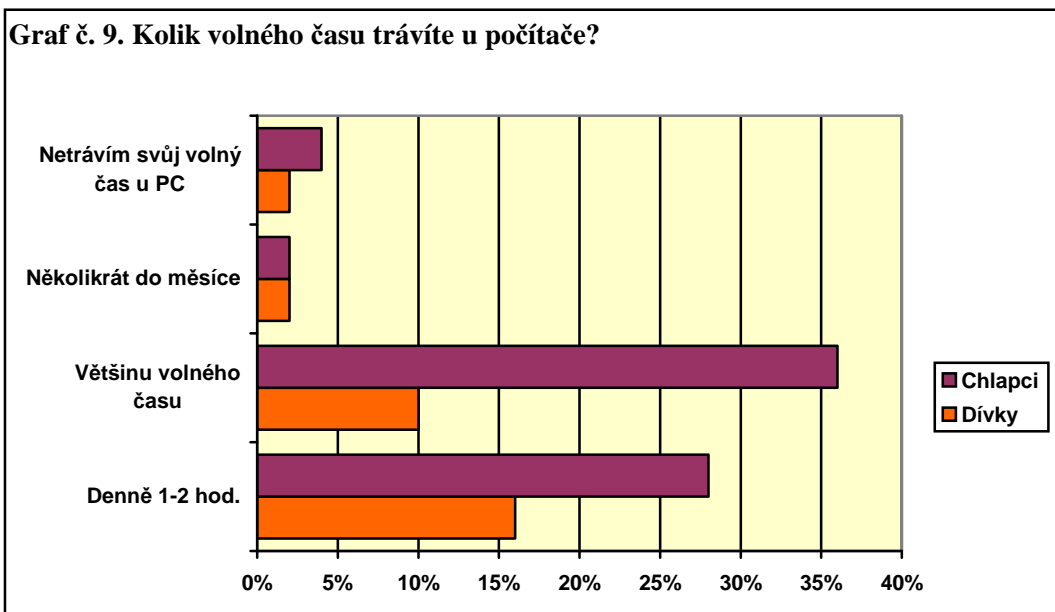
Respondenti měli kromě výše zmíněných odpovědí opět možnost zdůvodnit svoji odpověď v možnosti proč. Této možnosti využilo celkem 6% respondentů s těmito odpověďmi:

- Pouze jsem to vyzkoušel (6% – 2% automat, 4% Poker)

Otázka č. 11: Kolik volného času trávíte u počítače?

Tabulka č. 9

	DENNĚ 1-2 HOD.	VĚTŠINU VOLNÉHO ČASU	NĚKOLIKRÁT DO MĚSÍCE	NETRÁVÍM SVŮJ VOLNÝ ČAS U PC
DÍVKY	16%	10%	2%	2%
CHLAPCI	28%	36%	2%	4%

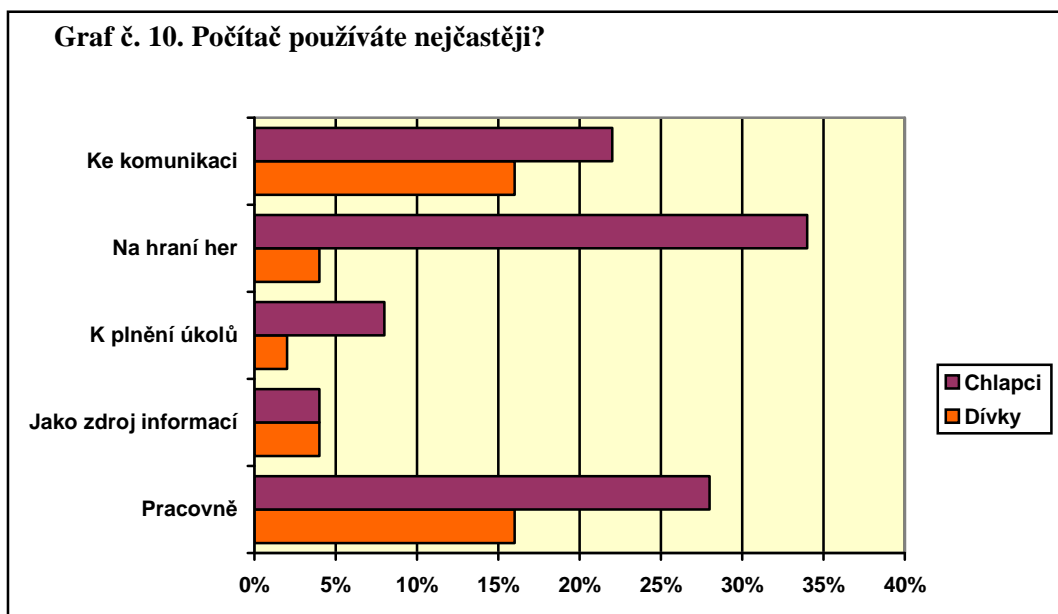


V jedenácté otázce měli respondenti označit možnost kolik volného času tráví u počítače. Na výběr měli z těchto možností: denně 1-2 hodiny, většinu volného času, několikrát do měsíce, netrávím svůj volný čas u počítače. Možnost denně 1-2 hodiny označilo 16% dívek a 28% chlapců, možnost většinu volného času označilo 10% dívek a 36% chlapců, možnost několikrát do měsíce označilo 2% dívek a 2% chlapců, možnost netrávím svůj volný čas u počítače označilo 2% dívek a 4% chlapců (viz graf č. 9). Z označených odpovědí vyplývá, že většina respondentů tráví většinu volného času u počítače, tuto možnost označilo celkem 46% respondentů.

Otázka č. 12: Počítač používáte nejčastěji?

Tabulka č. 10

	PRACOVNĚ	JAKO ZDROJ INFORMACÍ	K PLNĚNÍ ÚKOLŮ	NA HRANÍ HER	KE KOMUNIKACI
DÍVKY	2%	4%	2%	4%	16%
CHLAPCI	4%	4%	8%	34%	22%



Ve dvanácté otázce jsem zjišťoval k čemu respondenti používají počítač nejčastěji. Měli na výběr z pěti možností: pracovní, jako zdroj informací, k plnění úkolů, na hraní her, ke komunikaci. Možnost pracovní označilo 2% dívek a 4% chlapců, možnost jako zdroj informací označilo 4% dívek a 4% chlapců, možnost k plnění úkolů označilo 2% dívek a 8% chlapců, možnost na hraní her označilo 4% dívek a 34% chlapců a možnost ke komunikaci označilo 16% dívek a 22% chlapců (viz graf č. 10). Z odpovědí je zřejmé, že většina respondentů používá počítač na hraní her a ke komunikaci, obě možnosti označilo stejný počet respondentů, a to 38%.

Otázka č. 13: Ve svém volném čase se věnují těmto zájmům.

V této otázce jsem zjišťoval, jakým zájmům se věnují respondenti ve svém volném čase. Respondenti neměli předepsanou žádnou možnost. Měli za úkol napsat tu oblast zájmů, kterou mají nejoblíbenější. Mohli vypsat libovolný počet zájmových oblastí. A takové byly odpovědi:

- Nejraději hraji na počítači (40%)
- Chodím ven s kamarády (30%)
- Zajímá mě sport (28%)
- Kolo (14%)
- Poslouchám hudbu (10%)
- Facebook (10%)
- Rybaření (6%)

Z vypsaných odpovědí je zřejmé, že respondenti se nejraději věnují hře na počítači, odpověď vypsal celkem 40% respondentů, hned na druhém místě vypsalí chození ven s kamarády, celkem 30% respondentů.

Otázka č:14: Pokud navštěvujete nebo jste členy některých z těchto zájmových sdružení či organizací pro volný čas, označte prosím, která to jsou:

V této otázce měli respondenti na výběr ze 13 možných odpovědí. Těmito variantami odpovědí jsem zjišťoval, které zájmové instituce v Pohořelicích respondenti nejvíce využívají pro trávení svého volného času. Respondenti, mohou navštěvovat několik volnočasových institucí. Takhle respondenti odpovídali.

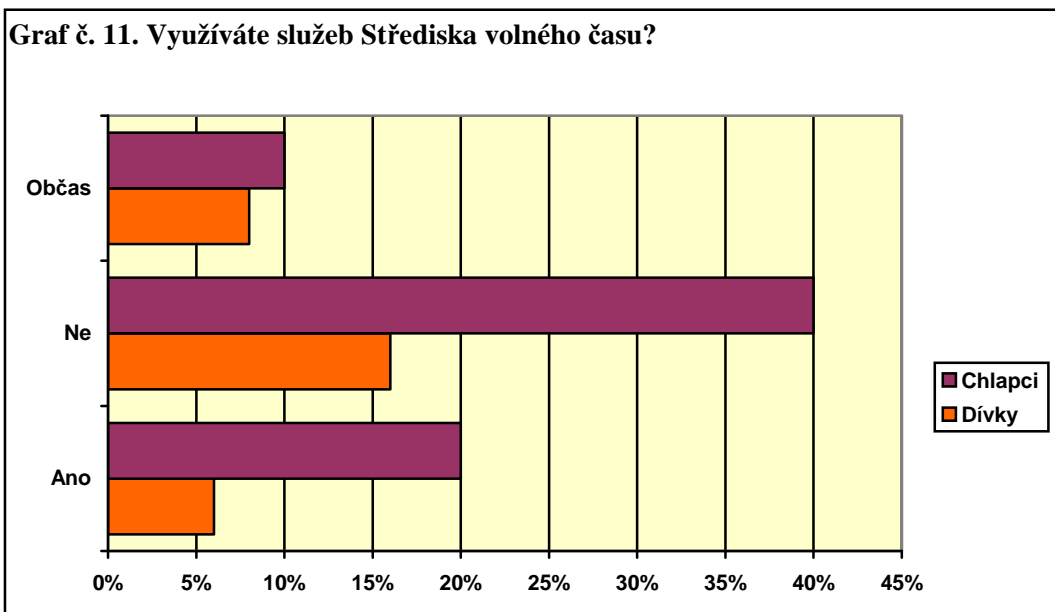
- Středisko volného času (40%)
- Městská knihovna (30%)
- Sokol (4%)
- Skaut (2%)
- Kynologický oddíl (2%)
- Pionýr (4%)
- Jiné: Divadelní spolek (2%), Školní klub (8%), Svaz vodáků Moravy a Slezska (2%), ZUŠ Pohořelice (2%)

Z vypsaných odpovědí je zřejmé, že respondenti, kteří navštěvují nebo jsou členy některé volnočasové instituce v Pohořelicích, nejvíce navštěvují Středisko volného času (SVČ)

Otázka č. 15: Využíváte služeb Střediska volného času?

Tabulka č. 11

	ANO	NE	OBČAS
DÍVKY	6%	16%	8%
CHLAPCI	20%	40%	10%



Jelikož jsem zaměstnán ve středisku volného času jako pedagog volného času, zajímalo mě, zda respondenti využívají služeb SVČ. A tuto informaci jsem zjišťoval v otázce patnácté. Respondenti měli na výběr ze tří možností: ano, ne, občas. Možnost ano označilo 6% dívek a 20% chlapců, možnost ne označilo 16% dívek a 40% chlapců a možnost občas označilo 8% dívek a 10% chlapců (viz graf č. 11). Z odpovědí je zřejmé, že většina respondentů nevyužívá služeb SVČ, celkem tuto možnost označilo 56% respondentů.

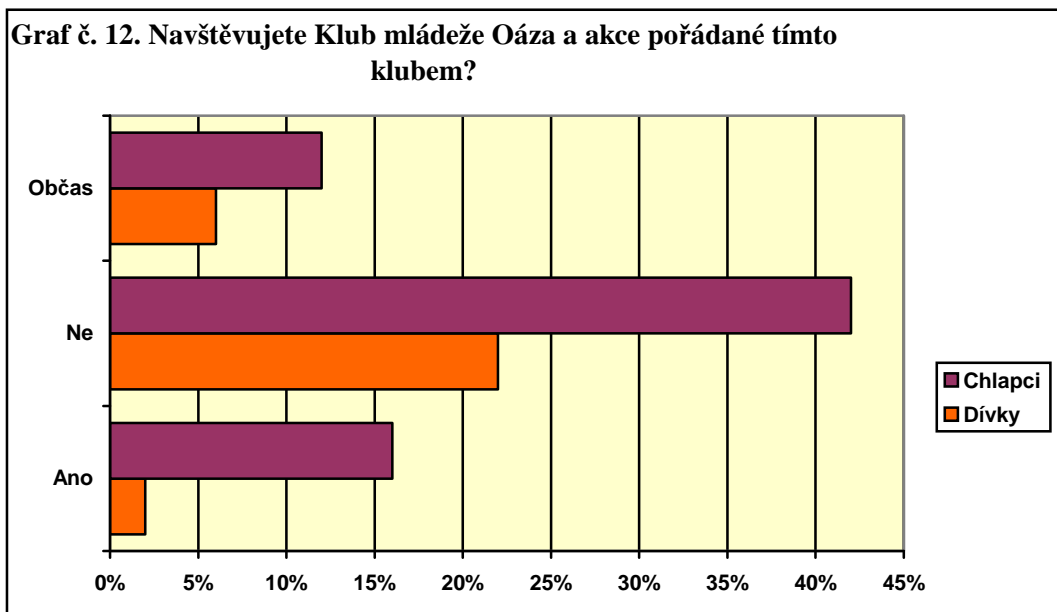
Respondenti měli kromě výše zmíněných možností opět možnost zdůvodnit svoji odpověď v možnosti proč. Této možnosti využilo celkem 32% respondentů s těmito odpověďmi:

- Ano, pracovně (4%)
- Ano, chodím do zájmového vzdělávání (14%)
- Ano, mají pestrou nabídku zájmového vzdělávání (4%)
- Ne, nemám náladu tam chodit (4%)
- Ne, nejsem rád organizován (2%)
- Ne, nemám čas (4%)

Otázka č. 16: Navštěvujete Klub mládeže Oáza a akce pořádané tímto klubem?

Tabulka č. 12

	ANO	NE	OBČAS
DÍVKY	2%	22%	6%
CHLAPCI	16%	42%	12%



V poslední otázce mého dotazníkového šetření jsem zjišťoval, zda respondenti navštěvují Klub mládeže Oáza a akce pořádané tímto klubem. Na výběr měli opět ze tří možností: ano, ne, občas. Možnost ano označilo 2% dívek a 16% chlapců, možnost ne označilo 22% dívek a 42% chlapců a možnost občas označilo 6% dívek a 12% chlapců (viz graf č. 12). Z odpovědí je zřejmé, že většina respondentů nevyužívá služeb Klubu mládeže Oáza a ani nenavštěvuje akce pořádané tímto klubem, celkem tuto možnost označilo celkem 64% respondentů.

Respondenti měli kromě výše zmíněných odpovědí opět možnost zdůvodnit svoji odpověď v možnosti proč. Této možnosti využilo celkem 28% respondentů s těmito odpověďmi:

- Ano, jdu tam s přáteli (8%)
- Ano, je tam fotbal (2%)
- Ne, nepotřebuji tam chodit (6%)
- Ne, nechodí tam přátelé (2%)
- Ne, mám jiné zájmy (2%)
- Ne, nemám čas (4%)
- Ne, nemám rád dozor (2%)
- Občas, jen když mám čas (2%)

5.6 Ověření předpokladů

Předpoklad č. 1

Cílová skupina nemá dostatek volného času na uspokojování svých zájmů.

Tento předpoklad nebyl potvrzen. V tomto případě 60% respondentů (16% dívek a 44% chlapců) ano, mají dostatek volného času na své zájmy. Oproti tomu 26% respondentů (10% dívek a 16% chlapců) uvedlo, že na svoje zájmy dostatek volného času nemají.

Předpoklad č. 2

Rodiče se zajímají, jakým způsobem jejich děti tráví svůj volný čas.

Tento předpoklad byl potvrzen, protože 32% respondentů (2% dívek a 30% chlapců) uvedlo ano, rodiče se zajímají jakým způsobem tráví svůj volný čas. Oproti tomu jen 14% respondentů (6% dívek a 8% chlapců) uvedlo, že rodiče zájem nemají.

Předpoklad č. 3

Ve zkušenosti mládeže s patologickými jevy, dominuje aktivní zkušenost s konzumací alkoholu a kouřením tabákových výrobků.

Tento předpoklad byl potvrzen. 82% respondentů (28% dívek a 54% chlapců) uvedlo, že mají aktivní zkušenost s alkoholem oproti tomu 18% respondentů (2% dívek a 16% chlapců) uvedlo, že alkohol nepijí.

Předpoklad č. 4

Mládež u počítače tráví skoro všechn svůj volný čas, převážně hraním her.

Tento předpoklad byl potvrzen. 46% respondentů (10% dívek a 36% chlapců) uvedlo, že tráví všechn svůj volný čas u počítače, oproti tomu pouze 6% respondentů (2% dívek a 4% chlapců) uvedlo, že netráví svůj volný čas u počítače a zároveň 38% respondentů (4% dívek a 34% chlapců) uvedlo, že počítač používají převážně na hraní her, což je nejvíce odpovědí společně s možností, že počítač používají ke komunikaci.

Předpoklad č. 5

Cílová skupina navštěvuje Klub mládeže Oáza a účastní se akcí pořádaných tímto klubem.

Tento předpoklad byl vyvrácen. 18% respondentů (2% dívek a 16% chlapců) uvedlo ano, navštěvujeme a využíváme služeb Klubu mládeže Oáza, oproti tomu 64% (22% dívek a 42% chlapců) uvedlo ne navštěvujeme a nevyužíváme služeb Klubu mládeže Oáza.

5.7 Souhrn a interpretace výsledků

V dotazníkovém šetření jsem se snažil zjistit, jakým způsobem většina adolescentů z Pohořelic vyplňuje svůj volný čas. Hlavní pozornost jsem zaměřil především na problematiku volného času a zmapování situace volnočasové nabídky v Pohořelicích. Konkrétně jsem usiloval o zjištění preferovaných forem zájmového vzdělávání, abych odkryl strukturu a rozložení jednotlivých aktivit u současných dětí. S tím úzce souvisí další okruhy mého zájmu, což bylo zjištění časových dotací, které děti věnují fenoménu počítačové zábavy.

Dalším důležitým momentem mého úsilí bylo rozkrýt vztah rodičů k volnému času svých dětí. Do jaké míry se rodiče zajímají o volný čas svých dětí.

Z dotazníkového šetření jsem zjistil, že cílová skupina má na své zájmy dostatek volného času a zároveň si myslí, že svůj volný čas tráví smysluplně. Rodiče se převážně zajímají jen občas, kde a jak tráví jejich děti svůj volný čas. Převážná část cílové skupiny má aktivní zkušenost s kouřením cigaret, konzumací alkoholu a užíváním návykových látek. Většinu volného času tráví u počítače, hraním her nebo komunikací (ICQ, Facebook). Z nabídky volnočasových institucí v Pohořelicích respondenti nejvíce navštěvují Středisko volného času a městskou knihovnu.

Výzkum byl veden snahou o potvrzení či vyvrácení předem stanovených předpokladů za využití metod kvantitativního výzkumného šetření formou dotazníků.

ZÁVĚR

Práce s dětmi ve volném čase je zároveň mojí profesí. Provedený výzkum mi měl potvrdit souvislost, že právě vhodné formy trávení volného času dětí a mládeže mohou přispět k jejich harmonickému a „zdravému vývoji“, a tím preventivně působit vůči možným patologickým projevům. Mohu zodpovědně říci, že mi moje dlouholetá praxe na Středisku volného času v Pohořelicích výrazně pomohla při výzkumné činnosti a pochopení sociální reality volnočasových aktivit. Rád bych však podotknul, že moje výzkumné výsledky jsou zjištěním v konkrétní lokalitě a neodvažují se zjištěným údajům nárokovat obecnou platnost.

Tato práce si kladla za cíl relativně seriózně zmapovat volnočasové preference u dnešních adolescentů v Pohořelicích. V teoretické části práce jsem charakterizoval pojem volný čas, zmínil jsem různé pohledy na volný čas, popsal jsem období adolescence ve vývoji dítěte, zmínil jsem pedagogiku volného času a v závěru teoretické části jsem specifikoval instituce podílející se na výchově mimo vyučování v Pohořelicích. V empirické části jsem pak provedl interpretaci dotazníkového šetření, které jsem provedl při mapování volnočasových zájmů mládeže v Pohořelicích.

Moje bakalářská práce mi především ukázala, jak je rozložení volnočasových aktivit pestré a různorodé. Nelze jednoznačně tvrdit, že by většina adolescentů využívala svůj volný čas jednostranným způsobem. Nemohu však tvrdit, že sledovaný vzorek populace svůj volný čas marní patologickým způsobem. Z výzkumu jasně vyplývá pestré složení ve strukturaci volného času, který je ovlivněn rodinným prostředím, školou, odpočinkem, zájmovou činností, televizí, počítačem. Nejde tedy o to, zda děti postrádají dostatečné množství vhodných impulsů. Nabídka je velmi různorodá, avšak vždy bude záležet na konkrétním složení organizace volného času, vždy bude záležet na osobních a výchovných preferencích daného rodinného prostředí. Má praxe a koneckonců i zrealizovaný výzkum mne znovu utvrzuje ve zjištění o nezastupitelné roli všech forem zájmového vzdělávání. Právě z důvodů hypertrofované nabídky všech možných forem trávení volného času, my pedagogové volného času, pociťujeme v současné době obrovský konkurenční tlak. Přesto má snaha o kvalitní volnočasovou nabídku své smysluplné opodstatnění. Je na nás, rodičích a pedagozích, abychom adekvátně reagovali na aktuální potřeby a poptávku po atraktivních a zajímavých formách zájmové činnosti.

V závěru své bakalářské práce bych chtěl vzkázat, že nám nesmí být lhostejné, jak tráví mládež svůj volný čas. Většina pedagogů má tendenci držet se při výchově, vedení a organizování zájmových činností stále stejné osnovy. Docházíme ke zjištění, že se děti mění a s nimi se mění i poptávka po zájmové činnosti. Snažme se proto využít našich zkušeností při vytvoření žádoucích podmínek k organizování činnosti, které by byly atraktivní a rozmanité tak, aby zájem o aktivní trávení volného času u dětí stoupal.

RESUMÉ

Nabídka ke smysluplnému využívání volného času mládeže je dnes neobyčejně široká. Mimoškolní vzdělávání je uskutečňováno nejrůznějšími organizacemi, domy dětí a mládeže, středisky pro volný čas, kulturními domy, různými dětskými, mládežnickými, církevními a sportovními organizacemi. Tato zařízení fungují jako efektivní opora dětí a dospívajících.

V teoretické části své práce jsem usiloval poukázat na fakt, že různé formy zájmové činnosti významně přispívají k plnohodnotnému vnímání a chápání života. K naplnění výchovně-vzdělávacích cílů vede propracovaný systém a struktura výchovného procesu.

V první kapitole jsem se věnoval pojmu volný čas a různým pohledům na volný čas

Ve druhé kapitole jsem se zaměřil na pojem adolescence, na osobnostní proměny v tomto období a na fyzický vývoj v tomto období.

Ve třetí kapitole jsem se zaměřil na výchovu mimo vyučování, pedagogiku volného času a cíle, podmínky a prostředky výchovy ve volném čase.

Ve čtvrté kapitole jsem popsal všechny instituce podílející se na výchově mimo vyučování v Pohořelicích.

V praktické části, jsem se snažil zjistit, jakým způsobem adolescenti z Pohořelic vyplňují svůj volný čas.

Závěr zhodnocuje celou práci a obsahuje zamyšlení nad vybraným tématem bakalářské práce. Zmiňuje zde především úlohu zájmového vzdělávání.

ANOTACE

Tato práce si klade za cíl relativně seriózně zmapovat volnočasové preference u dnešních adolescentů v Pohořelicích. Věnuje se především pojmu volný čas, různým pohledům na volný čas, období adolescence ve vývoji dítěte, pedagogice volného času a zejména institucím podílejícím se na výchově mimo vyučování v Pohořelicích.

Seznam klíčových slov

Volný čas, zájmové vzdělávání, mimoškolní výchova, zážitková pedagogika, pedagogika volného času, adolescenti, adaptační program, pedagog volného času, základní škola, středisko volného času, cílová skupina, sociálně patologické jevy.

Annotation

This bachelor thesis aims to map out a relatively respectable leisure preferences of today's adolescents in Pohořelice. He specializes in mainly the concept of leisure time, different perspectives on leisure, adolescence in child development, pedagogy of leisure time, and in particular institutions involved in after-school education in Pohořelice.

Keywords

Leisure, leisure education, after-school education, experiential learning, pedagogy of leisure time, adolescents, adaptive program, free time teacher, primary school, leisure center, target group, socially pathological phenomena.

SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY

- HÁJEK, B. A KOLEKTIV,,: Pedagogické ovlivňování volného času. Vyd. Portál, Praha, 2008, vydání první
- HOFBAUER, B.: Děti mládež a volný čas. Vyd. Portál, Praha, 2004, vydání první
- NĚMEC, J. aj. *Kapitoly ze sociální pedagogiky a pedagogiky volného času pro doplňující pedagogické studium.* Brno: Paido, 2002. 119 s. ISBN 80-7315-012-3.
- PÁVKOVÁ, J. a kolektiv,,: Pedagogika volného času. Vyd. Portál, s. r. o., Praha, 1992, vydání třetí
- PŘADKA, M.,: Kapitoly z dějin pedagogiky volného času, Masarykova univerzita, Pedagogická fakulta. Brno, 2002
- SPOUSTA, V. A KOLEKTIV,,: Metody a formy výchovy ve volném čase. Masarykova univerzita, Pedagogická fakulta. Brno, 1998
- VÁGNEROVÁ, M.: Vývojová psychologie – dětství, dospělost, stáří. Vyd. Portál, Praha, 2000, vydání první

Elektronické zdroje:

- *Odpočinek – volný čas – rekreace a rekreologie.* [on-line]. výukový materiál. [Cit. 15-4-2009]. Dostupné na [www:<http://www.fsps.muni.cz/~kse/vyuka/vyuka_dokumenty/rekreologie/rekre_002_odpocinek.pdf>](http://www.fsps.muni.cz/~kse/vyuka/vyuka_dokumenty/rekreologie/rekre_002_odpocinek.pdf). [nevydáno, nedatováno].

SEZNAM PŘÍLOH

Příloha č. 1 Dotazník

Příloha č. 1

DOTAZNÍK

Vážení studenti,

obracím se na Vás se žádostí o vyplnění následujícího dotazníku. Prosím, abyste odpovídali **pravdivě, pište prosím tiskacím písmem** a odpovědi prosím **zakroužkujte**. Dotazník je **zcela anonymní**. Je součástí mé bakalářské práce a jeho prostřednictvím bych rád zjistil odpovědi na otázky týkající se využívání volného času dnešních adolescentů v Pohořelicích. Dotazník je zaměřený na studenty ve věku od 15 do 20 let. Výsledky budou analyzovány a použity v mé bakalářské práci.

Antonín Tomeček

1. Věk: 15 16 17 18 19 20

2. Pohlaví: a) dívka b) chlapec

3. Studuji – jsem zaměstnaný(á):

4. Máte na vaše zájmy dostatek volného času?

- a) ano
- b) ne
- c) občas

Proč?.....

5. Myslíte si, že využíváte svůj volný čas z vašeho hlediska smysluplně?

- a) ano
- b) ne
- c) nevím
- d) občas

Proč?.....

6. Zajímají se rodiče o to, kde a jak trávíte svůj volný čas?

- a) ano
- b) ne
- c) někdy

7. Jakou máte zkušenost s tabákovými výrobky?

- a) nekouřím
- b) pouze jsem to zkusil(a)
- c) kouřím výjimečně a nepravidelně
- d) kouřím pravidelně

8. Jakou máte zkušenost s alkoholem?

- a) nepiji alkohol
- b) pouze jsem to zkusil(a)
- c) piji příležitostně několikrát do roka

- d) piji několikrát do měsíce
- e) Piji několikrát týdně

9. Máte zkušenost s návykovými látkami – drogami?

- a) nemám žádnou zkušenost s drogou či návykovou látkou
- b) zkoušel(a) jsem to jednou, jednalo se o
- c) zkoušel(a) jsem to vícekrát, jednalo se o
- d) beru drogy pravidelně, jedná se o

10. Máte zkušenost s hazardními hrami?

- a) nehraji hazardní hry
- b) pouze jsem to vyzkoušel(a), jaké.....
- c) hraji pouze výjimečně, jaké.....
- d) hraji pravidelně, jaké.....

11. Kolik volného času trávíte u počítače?

- a) denně 1 - 2 hodiny
- b) u počítače trávím většinu volného času
- c) několikrát do měsíce
- d) u počítače netrávím svůj volný čas

12. Počítač používáte nejčastěji:

- a) pracovně
 - b) jako zdroj informací
 - c) k plnění úkolů do školy
 - d) na hraní her
 - e) ke komunikaci
 - f) jiné
-

13. Ve svém volném čase se věnuji těmto zájmům:

.....

.....

.....

.....

.....

.....

14. Pokud navštěvujete nebo jste členy některých z těchto zájmových sdružení či organizací pro volný čas, označte prosím, která to jsou:

(může být uvedeno více odpovědí)

- Skaut
- Junák
- Sokol
- Pionýr
- Knihovna

- Středisko volného času
 - Kynologický klub
 - jiné
-

15. Využíváte služeb Střediska volného času Pohořelice?

- a) ano
- b) ne
- c) občas

Proč.....

16. Navštěvujete klub mládeže Oáza a akce pořádané tímto klubem?

- a) ano
- b) ne
- c) občas

Proč?.....

Děkuji Vám za vyplnění dotazníku.